

29.7.2004

Rauman kaupunki
Vaikkusen, Kinnon ja Koillis-Kaaron asemakaavojen
luontoselvitys

Esipuhe

Tämä selvitys on tehty Vaikkusen, Kinnon ja Koillis-Kaaron asemakaava-alueiden suunnittelun tueksi. Maastokäynti tehtiin 2.6.2004 ja taustatietoja alueen luonnosta haettiin Ympäristökeskuksen tietokannasta sekä haastatteleamalla alueen harrastajia. Tämän selvityksen tarkoitus oli tarkistaa, onko kaava-alueilla selliasia luontoarvoja, jotka vaikuttavat olennaisesti maankäytön suunnitteluun.

Yhteystiedot

Maa ja Vesi Oy
Ilmarisenkatu 18
20520 Turku
Kotipaikka Helsinki
Y-tunnus 0196118-8
Puh. (02) 510 0500
Fax (02) 510 0501
maajavesi.poyry.fi

Maa ja Vesi Oy

Tommi Lievonen
projektipäällikkö

Kai Vuorinen
projektipäällikkö

Yhteenveto

Vaikkusen, Kinnon ja Koillis-Kaaron alueilla tehtiin asemakaavoihin liittyvä luontoselvitys kesällä 2004. Alueita voidaan luonnehtia kasvillisuudeltaan ja faunaltaan tavanomaisiksi. Luonnonsuojelulain, vesilain tai metsälain mukaisia suojeltavia, säilytettäviä tai muutoin tärkeitä kohteita ei alueilla ole. Kinnon alue kuuluu hyvin todennäköisesti liito-oravan (*Pteromys volans*) elinpiiriin, vaikka alueelta ei maastotarkistuksissa löytynyt merkkejä lajista. Aiempina vuosina merkkejä on löytynyt Kinnon alueen pohjoisosista ja maastotarkistuksessa 2004 merkkejä löytyi myös Rapalanvaheen alueelta, Kinnon suunnittelualan välittömästä läheisyydestä. Liito-oravan liikkumisen turvaamiseksi alueelle on ehdotettu säästettäviä kohteita ja ekologisia käytäviä. Koillis-Kaaron alueella todettiin lähinnä paikallista arvoa omaavia kohteita kolme: kaava-alueen lounaisosan emäksinen kallioalue, Hangassuo ja Kaarojärven luoteisnurkan linnustollisesti arvokkaat lahdet.

Sisältö**Esipuhe****Yhteenveto**

1	TAUSTAA LYHYESTI	2
2	MENETELMÄT	2
3	TULOKSET	3
3.1	Vaikkunen	3
3.2	Kinno	3
3.3	Koillis-Kaaro	5
4	TULOSTEN TULKINTA	6
4.1	Vaikkunen	6
4.2	Kinno	6
4.3	Koillis-Kaaro	7

Liitteet

Liite I: Tutkimusalueet

Liite II: Liito-oravan ekologiset käytävät ja tärkeät alueet Kinnon alueella

1 TAUSTAA LYHYESTI

Rauman kaupunki suunnittelee Vaikkusen, Kinnon ja Koillis-Kaaron alueille asemakaavaa. Tästä syystä Alueella tehtiin Maa ja Vesi Oy:n toimesta luontoselvitys kesäkuussa 2004. Selvityksen laativat FM biologi Tommi Lievonen ja FM, teknikko Kai Vuorinen Turun Maa ja Vesi Oy:stä.

2 MENETELMÄT

Suunnittelualueet (Vaikkusten niemen alue, Kinnon alue, Koillis-Kaaron alue, kuvattu liitekartassa 1) on rajattu liitteessä I. Luontoselvitys toteutettiin käymällä 2.6.2004 maastossa läpi kaikki kolme aluetta kuitenkin noudattaen Kaaron alueella ennalta määriteltyä painotusta. Periaatteena luontoselvitysten painotuksissa oli että Vaikkusen ja Kinnon alueet tarkastetaan tarkasti ja Koillis-Kaaron alueen tarkastukset painotetaan tulevan lisärakentamisen kannalta oleellisimpiin alueisiin. Käytännössä Koillis-Kaaron alueelta tutkittiin rakennettavuuden kannalta oleellimmat alueet (Kangassuon luoteispuolen kallioiset alueet, Kaaron koulun eteläpuolen pellon tuntumassa olevat alueet, Myllynluhdan pohjoisosat sekä ranta-alueet) ja muu alue jätettiin vähemmälle huomiolle.

Ennen maastokäyntiä tarkistettiin ympäristökeskusten tietokantajärjestelmästä (HERTTA) alueella mahdollisesti esiintyvät uhanalaisuusluokituksen mukaiset lajit ja muut huomionarvoiset lajit. Maastokäynnillä huomio keskitettiin maankäytön osalta olennaisiin luontoarvoihin, joita ovat:

- Luonnonsuojelulain 1096/1996 4 luvun 29 § mukaiset luontotyytit
- Metsälain N:o 1093/1996 3 luvun 10 § mukaiset tärkeät elinympäristöt
- Vesilain 15a, 17a § mukaiset luonnontilaisena säilytettävät kohteet
- Uhanalaisuusluokituksen (Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus 2000) mukaiset lajit
- Luontodirektiivin 79/409/ETY liitteen IV(a) mukaiset lajit 8mm. liito-orava)
- Lintudirektiivin 92/43/ETY liitteen I mukaiset lajit

Lisäksi oltiin yhteydessä paikallisiin luonto- ja lintuharrastajiin, joilta pyrittiin hankkimaan taustatietoja alueiden luonnosta ja aiemmista merkittävistä havainnoista. Yhteydessä oltiin seuraaviin henkilöihin:

- Pasi Tanner, biologian opettaja
- Veli Puputti, lintuharrastaja
- Juhani Itämies, biol. intendentti, selkärangattomat
- Matti Vastiala, liito-oravahavainnot
- Ville Vasko, biol. opisk., alueen Atlas-lintulaskentavastaava

3 TULOKSET

3.1 Vaikkunen

Kohde ei ole kasvillisuudeltaan ei ole tavanomaisesta rantakasvillisuudesta ja kulttuurivaikutteisesta metsäkasvillisuudesta poikkeavaa, erityisen arvokasta aluetta. Suuri osa alueesta on rakennettua, paikoin metsäisillä alueilla on lehtomaisia, reheviä piirteitä. Ranta-alueita voidaan pitää maisemallisesti paikallisesti tärkeinä.

Kuvat 1 ja 2. Vaikkusen alueen rantaa ja metsäistä aluetta.

Alueella ei ole luonnonsuojelulain mukaisia suojeltavia luontotyypppejä, metsälain tarkoittamia arvokkaita elinympäristöjä tai vesilain tarkoittamia kohteita, joiden luonnontilaa ei saa ilman poikkeuslupaa muuttaa.

Eläimistöä voidaan yleisesti todeta, että alue ei tarjoa erityisen merkittäviä elinympäristöjä lintudirektiivin liitteen I ja luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeille. Luontodirektiivin liitteen IV(a) mukaisesta liito-oravasta (*Pteromys volans*) ei tehty havaintoja, eikä alueella ole sille sopivaa elinympäristöä. Alueella havaittu pesiväksi tulkittu linnusto on tavanomaista.

Alueella ei ole ympäristökeskusten uhanalaistietokannan mukaan uhanalaisia lajeja eikä ympäristö edusta uhanalaisen lajiston kannalta erityisen poikkeuksellista, arvokasta elinympäristöä.

3.2 Kinno

Alueella ei ole luonnonsuojelulain mukaisia suojeltavia luontotyypppejä, metsälain tarkoittamia arvokkaita elinympäristöjä tai vesilain tarkoittamia kohteita, joiden luonnontilaa ei saa ilman poikkeuslupaa muuttaa. Alueen metsäiset osuudet ovat kallioisilla alueilla mäntyvaltaista, nuorehkoa sekametsää, kosteammilla paikoilla korpimaista kuusivaltaista sekametsää, jossa on osin lehtoisia piirteitä. Paikoitellen puusto on iäkkäämpää sekä kuivilla että tuoreilla kasvupaikoilla. Lajistoa voidaan kuitenkin pitää tavanomaisena.

Kuvat 3 ja 4. Kinnon alueen tuoretta kangasmetsää ja kallioista, mäntyvaltaista karua kangasta.

Alue ei tarjoa erityisen merkittäviä elinympäristöjä lintudirektiivin liitteen I lajeille. Jotkin metsäisiä elinympäristöjä suosivat lajit kuten harmaapäätikka (*Picus canus*) tai varpuspöllö (*Glaucidium passerinum*) saattavat käyttää aluetta osana elinpiiriään, samoin pyy (*Bonasa bonasia*). Näiden lajien kannalta alue ei kuitenkaan ole alueellisesti (Rauman seutu) tarkasteltuna millään tavalla avainasemassa oleva kohde. Alueella havaittu pesiväksi tulkittu linnusto on tavanomaista.

Maastokäynnillä ei löydetty merkkejä luontodirektiivin liitteen IV(a) mukaisesta liito-oravasta (*Pteromys volans*). Kuitenkin on mainittava, että ajankohta liito-oravan todentamiseksi ei ollut paras mahdollinen, koska kesäiseen aikaan liito-orava ei jätä yhtä paljon ulostepapanoita puun juurille ja liikkuu enemmän oksistossa lehvästön turvin. Lehtien tultua puihin liito-oravan ulosteet ovat myös vaikeammin havaittavia. Lehtien pudottua puista syksyllä liito-oravan ulostepapanoiden väri vaihtuu ruokavalion muutoksesta johtuen kellertäväksi ja ne on helpompi havaita. Osa alueesta voi tarjota sopivan ruokailu- ja lisääntymisympäristön liito-oravalle. Suunnittelualueen ulkopuolelta, Rapalanvaheen pohjoispuolelta löytyi kookkaan kuusen juurelta kolme liito-oravan kesäistä ulostepapanaa. Tällä kohtaa Kinnon suunnittelualue toimii todennäköisenä siirtymäreittinä. Matti Vastialan mukaan (puhelinkeskustelu 29.6.2004) noin 3-4 vuotta sitten liito-oravan ulosteita löytyi runsaasti Kinnon suunnittelualueen länsi- ja pohjoisosista. Nämä alueet ovatkin liito-oravalle hyvin soveltuvia elinympäristöjä, koska niissä kasvaa vanhaa kuusta ja kookasta haapaa. Kesän 2004 maastokäynnillä merkkejä lajista ei kuitenkaan havaittu. Huomioitavaa on, että kesä 2004 näyttäisi olevan liito-oravan suhteen ns. huonompi kesä eli yksilömäärät vaikuttaisivat olevan aiempia vuosia pienemmät. Voidaan hyvin olettaa, että liito-orava käyttää osia Kinnon suunnittelualueesta ainakin siirtymiseen ja ruokailuun, mahdollisesti myös lisääntymiseen.

Kuvat 5 ja 6. Tutkimusalueen eteläreunaa Rapalanvaheen pohjoispuolelta. Todennäköinen liito-oravan kulkureitti Rapalanvaheen reviiriltä Kinnon alueelle.

Alueella ei ole ympäristökeskusten uhanalaistietokannan mukaan uhanalaisia lajeja eikä ympäristö edusta uhanalaisen lajiston kannalta erityisen poikkeuksellista, arvokasta elinympäristöä.

3.3

Koillis-Kaaro

Alueella ei ole luonnonsuojelulain mukaisia suojeltavia luontotyypppejä, metsälain tarkoittamia arvokkaita elinympäristöjä tai vesilain tarkoittamia kohteita, joiden luonnontilaa ei saa ilman poikkeuslupaa muuttaa. Alueen metsäiset osuudet ovat kallioisilla alueilla mäntyvaltaista, nuorehkoa sekametsää, kosteammilla paikoilla kuusivaltaista sekametsää, jossa osin lehtoisia piirteitä. Osa alueesta on hakkuunjälkeistä sukcession alkuvaiheen lehtipuuvalltaista taimikkoa.

Kuvat 7 ja 8. Kaaron alueen vettyntä rantametsää ja Kaarojärven paikallisesti arvokas luoteispohjukka kaava-alueella.

Alueelta löytyy myös iäkkäämpää metsää, jossa puusto on varttuneempaa havupuuta. Suunnittelualue rajautuu idässä Hangassuohon, jota ei tämän selvityksen yhteydessä inventoitu tarkemmin (koska alueelle ei ole tarkoitus osoittaa lisärakentamista).

Kaarojärven rantaosuudet ovat osittain ruovikkoisia, pohjukoista umpeen kasvavia alueita, rannoiltaan kosteita ja luhtamaisia. Alueen kasvilajistoa voidaan pitää suurelta osin tavanomaisena. Juhani Ikämiehen tietoihin perustuen (puhelinkeskustelu 29.6.2004) suunnittelualan lounaiskulmalla Pirttialhontien ja Rajahorsmantien välissä oleva kallioinen alue on emäksistä oliviini-diabaasikalliota, joka voidaan pitää kasvillisuudeltaan muuta kaava-alueen ympäristöä arvokkaampana (mm. kissankäpälää, kalliokioloa, metsäruusua). Tästä johtuen aluetta voidaan pitää myös selkärangattoman lajiston osalta muuta aluetta arvokkaampana, vaikka se ei olekaan minkään lain tai suojelumääräyksen mukainen kohde.

Alue ei tarjoa erityisen merkittäviä elinympäristöjä lintudirektiivin liitteen I lajeille. Jotkin avoimen/puoliavoimen mäntymetsän tai kallioisen karun kankaan elinympäristöjä suosivat lajit kuten kehrääjä (*Caprimulgus europaeus*) tai kangaskiuru (*Lullula arborea*) saattavat käyttää aluetta osana elinpiiriään, samoin pyy (*Bonasa bonasia*). Kehrääjälle ja kangaskiurulle alueen kallioiset kohdat voivat kuitenkin olla liian tiheäkasvuisia tai taimikkoisia. Ville Vaskon ja Juhani Ikämiehen tietojen mukaan (puhelinkeskustelut 29.6.) käytöstä poistetun kaatopaikan eteläpuolella on ollut huuhtajan (*Bubo bubo*) reviiri, mutta se on todennäköisesti hävinnyt alueelta kaatopaikan käytöstä poistamisen myötä. Vaskon mukaan kehrääjästä on havainto vuodelta 2003 suunnittelualan kaakkoispuolelta. Edelleen Vaskon mukaan Kaarojärvellä on aiempina vuosina havaittu kuikka (*Gavia arctica*), mutta lajin pesäpaikasta järvellä ei ole tietoa Lintudirektiivin liitteen I mukaisten lajien kannalta alue ei kuitenkaan ole alueellisesti (Rauman seutu) tarkasteltuna millään tavalla avainasemassa oleva kohde. Järven suunnittelualueeseen kuuluvissa länsiosissa kasvaa osittain ruovikkoa ja melko tiheää kelluslehtistä kasvillisuutta. Maastokäynnin yhteydessä luoteiskulman lahdessa pesi härkälintu (*Podiceps griseigena*). Suunnittelualueeseen kuuluvia lahtia voidaan pitää paikallisesti linnustollisesti arvokkaina. Alueella havaittu pesiväksi tulkittu linnusto on tavanomaista.

4 TULOSTEN TULKINTA

4.1 Vaikkunen

Vaikkusen suunnittelualueella ei ole sellaisia luontoarvoja, jotka asettavat rajoituksia maankäytön suunnittelulle. Ranta-alueilla on paikallista maisemallista arvoa.

4.2 Kinno

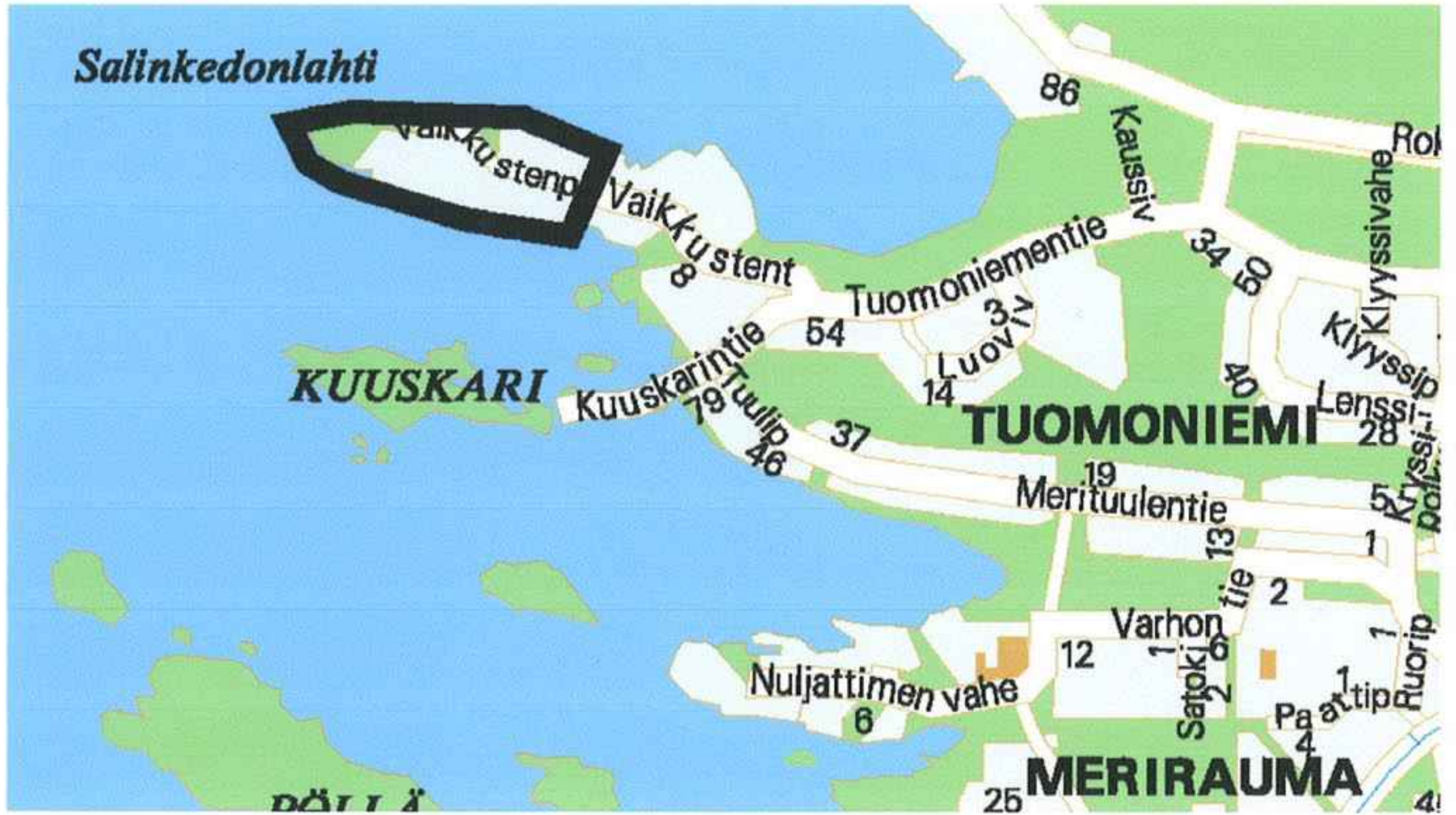
Kinnon alueella ei ole tämän tutkimuksen mukaan havaittu kesäkuussa 2004 sellaisia luontoarvoja, jotka rajoittaisivat maankäytön suunnittelua alueella. On kuitenkin mainittava, että alue on erittäin todennäköisesti joiltakin osiltaan liito-oravan käytössä. Liito-oravat käyttävät aluetta aiempien tietojen valossa siirtymiseen Rapalanvaheen todetulta eristyneeltä elinalueelta kohti pohjoista ja koillista. Sopivien ekologisten käytävien sijoittelu on esitetty liitteessä II. Sijoittelu perustuu ainoastaan ilmakuvatulkintaan. Jos alueelle halutaan sijoittaa lisärakentamista häiritsemättä olennaisesti liito-oravan alueen käyttömahdollisuuksia, tulisi lisärakentamista suunnata lähinnä kallioisille, harvaa mäntyä kasvaville alueille.

4.3 Koillis-Kaaro

Alueella ei ole sellaisia luontoarvoja, jotka rajoittaisivat alueen maankäytön suunnittelua Kangassuon luoteispuolen kallioisten alueiden, Kaaron koulun eteläpuolen olevien alueiden, Myllynluhdan pohjoisosien tai ranta-alueiden osalta. Kaatopaikan lähiympäristöstä tai Hangassuolta ei tehty inventointeja, koska niiden katsottiin olevan lisärakentamistoiminnan ulkopuolella. Paikallista arvoa alueella on Pirttialhontien ja Rajahorsmantien välissä olevalla emäksisellä kallioisella alueella sekä Kaarojärven luoteisosien umpeen kasvavilla lahdilla. Näitä kohteita tulisi mahdollisuuksien mukaan säästää suunniteltaessa alueen maankäyttöä. Samoin Hangassuon alue tulisi huomioida paikallisesti arvokkaana suoalueena, jollaisia ei lähialueilta juuri löydy.

Liite I. Tutkimusalueet

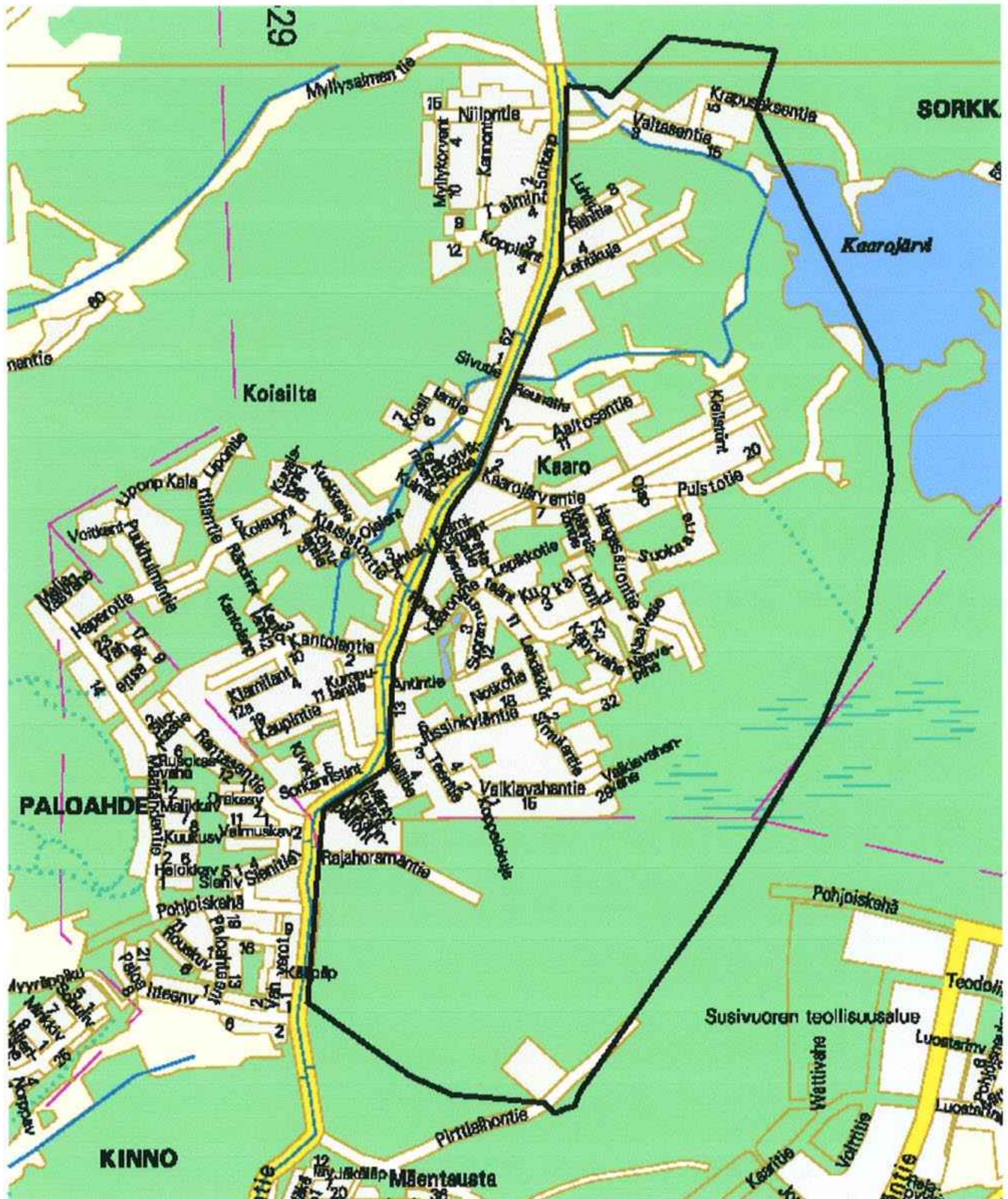
Vaikkunen

Kinno

Koillis-Kaaro

Liite II: Liito-oravan mahdollisesti käyttämät ekologiset käytävät ja siirtymäreitit Kinnon alueella (siniset nuolet). Reittien sijoitus perustuu ainoastaan ilmakuvatulkintaan. Kysymysmerkeillä on merkitty sellaiset alueet, jotka periaatteessa soveltuisivat myös lajin siirtymäalueiksi. Punaisella huutomerkillä on merkitty alueita, joita liito-orava ei hyödynnä.

